



**«БЕКІТЕМІН»**

**«Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ» КЕАҚ**

**Академиялық мәселелер бойынша**

**Басқарма мүшесі-проректор**

**Қазмағамбетов А.Ғ.**

**« 04 » 2025ж**

*Пр. 9/9 4С*

**Шетел азаматтарына ақылы негізде  
«География және табиғатты пайдалану» факультеті  
докторантурасының білім беру бағдарламалары бойынша  
оқуға түсу емтиханының бағдарламасы**

**1. Жалпы ережелер**

1.1. Бағдарлама «Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білімнің білім беру бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарына оқуға қабылдаудың үлгілік қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 600 бұйрығына (бұдан әрі – үлгілік қағидалар) сәйкес жасалды.

1.2 ҚазҰУ-ға әл-Фараби жоғары оқу орнынан кейінгі білім берудің білім беру бағдарламаларына (докторантура) жоғары оқу орнынан кейінгі білім берудің білім беру бағдарламаларын меңгерген адамдар қабылданады. Докторантураға түсуге "магистр" дәрежесі бар адамдар жіберіледі.

1.3 Оқуға түсу емтихандары келесі білім беру бағдарламалары бойынша сұхбаттасу форматында өткізіледі:

- ✓ 8D05202 – География
- ✓ 8D07304 – Жерге орналастыру
- ✓ 8D05203 – Гидрология
- ✓ 8D05204 – Метеорология
- ✓ 8D07301 – Геодезия
- ✓ 8D07302 – Геоинформатика
- ✓ 8D07303 – Картография
- ✓ 8D05206 – Табиғи және техногендік тәуекелдер
- ✓ 8D11101 – Туризм
- ✓ 8D11102 – Туризм және қонақжайлылық
- ✓ 8D05207 – Экология

1.4 Шетелдік талапкердің түсуі үшін түсу емтихандарын ұйымдастыру және өткізу үшін ҚазҰУ ректорының шешімімен әл-Фараби оқу жылына арналған емтихандық пәндік комиссия құрылады.

Шетелдік талапкердің ҚазҰУ – ға түсуі үшін түсу емтихандары комиссиясының құрамына Интернационаландыру және рекрутинг департаментінің (бұдан әрі-ИРД) қызметкерлері және ҚазҰУ-дың профессорлық-оқытушылық құрамы кіреді.

1.5 Егер жоғарыда аталған талаптарға сәйкес келетін шетелдік талапкердің университетке түсу сұхбаттасудан өту үшін келу мүмкіндігі болмаса, оның оны онлайн форматта өту мүмкіндігі болады.

1.6 Шетелдік талапкердің түсуі үшін ауызша сұхбаттасу түріндегі түсу емтихандары 100 балдық жүйе бойынша бағаланады. Докторантураға ақылы негізде қабылданған кезде 75 балл есептеледі.

1.7. Оқуға түсу емтиханының қорытындысы бойынша сұхбаттасу хаттамасы белгіленген нысанда ресімделеді. Сұхбаттасу хаттамасына «Salem office» жүйесі арқылы төраға және барлық қатысып отырған Комиссия мүшелері қол қояды және ИРД-ға беріледі.



1.8. Қабылдау туралы шешімді шетелдік талапкерлерді қабылдау жөніндегі конкурстық комиссия қарайды және «Salem office» жүйесі арқылы хаттамамен ресімделеді. Қабылдау емтиханының нәтижелері емтихан өткізілетін күні жарияланады.

1.9. Қабылдау емтиханын қайта тапсыруға рұқсат етілмейді.

1.10. Сұхбаттасуды өткізу нәтижелері бойынша 24 сағат ішінде апелляция қарастырылады.

## **2. 2025 жылы қабылдау емтиханын өткізу**

2.1 Сұхбаттасу орыс, қазақ және ағылшын тілдерінде жүргізіледі. Ауызша сұхбаттасу сонымен қатар оқуға қабілеттілікті, шығармашылық белсенділік пен сыни ойлауды, талапкердің жеке қасиеттерін ашуға бағытталған мәселелерді қамтиды.

2.2 Сұхбаттасуға арналған тақырыптардың үлгісі:

1. Урбанизация: әлемдегі қазіргі урбанизация процестерінің түсінігі, индикаторлары, ауқымы.

2. Табиғатты ұтымды пайдалану мен табиғатты қорғауды ғылыми негіздеу мен практикалық қамтамасыз етудегі географияның рөлі.

3. Географиялық ақпаратты өңдеу және ұсыну үшін географияның дәстүрлі және жаңа әдістерін қолдану.

4. Жерді ұтымды пайдалануды жоспарлау және ұйымдастыру және оларды қорғау.

5. Бөлу қисықтары гидрологияда қолданылады және олардың сипаттамалары.

6. Гидрологиялық процестерді модельдеу және болжау кезінде компьютерлік технологияларды қолдану мүмкіндіктері.

7. Қауіпті табиғи құбылыстар және апаттар қаупін азайту.

8. Климатты модельдеу.

9. Үлкен деректер массивін өңдеуге арналған Python бағдарламалау тілі.

10. Табиғи және техногендік сипаттағы тәуекелдердің алдын алудағы геоақпараттық жүйелер.

11. Ауыл шаруашылығы мәселелерін шешудегі ЖҚЗ әдістері.

12. Экономика салаларының мәселесін шешудегі ГАЖ.

13. Туризмді жоспарлау процесінің кезеңдерін сипаттау: туризмді дамытудың негізгі мүмкіндіктері мен проблемаларын немесе тежегіштерін анықтау мақсатында барлық элементтерді зерттеу, талдау және синтездеу.

14. Туризмнің даму тарихының негізгі кезеңдері және ХХІ ғасырдағы халықаралық туризмдегі трендтер.

15. Туризм мен қонақжайлылықты зерттеудің негізгі ғылыми мәселелері мен бағыттары.

16. Қонақжайлылық индустриясындағы желілік ақпараттық-коммуникациялық жүйелер.

17. Су ресурстарын қорғау және суды тазартудың негізгі физика-химиялық әдістері.

18. Биосферадағы заттардың Биогеохимиялық айналымы.

19. "Жасыл" технологияларды қолданудың экологиялық мәселелері.

20. Елдің экологиялық қауіпсіздігіне қол жеткізуде өндіріс және тұтыну қалдықтарын кәдеге жарату.

### **2.3 Дайындыққа ұсынылатын әдебиеттер тізімі:**

1. География мирового хозяйства. Учебник. Отв. ред. Н.С.Мироненко. - М.: Изд-во "Трэвэл Медиа Интернэшнл", 2012. -352 с.

2. География населения и социальная география / Вопросы географии. Сб. 135. Отв. ред. А. И. Алексеев, А. А. Ткаченко. М.: Издательский дом «Кодекс», 2013. –552 с.

3. Доманьски Р. Экономическая география: динамический аспект. Пер. с пол. – М.: Новый хронограф, 2010. – 376 с.



4. Географические основы исследования человеческого развития Республики Казахстан: социально-демографические аспекты: коллектив. моногр. / КазНУ им. аль-Фараби; [Г. Н. Нюсупова (ред.), А. А. Токбергенова, Б. Т. Кожахметов и др.]. - Алматы: Қазак ун-ті, 2018. - 123 с.

5. Волков, С. Н. Проектирование и экономическая оценка мероприятий по повышению плодородия почв при внутрихозяйственном землеустройстве сельскохозяйственных организаций: / С.Н. Волков. – М.: ГУЗ, 2017. – 216 с.

6. Қырықбаев Ж. Қ., Оспанова А. А. Отарлық мал шаруашылығы аймағындағы жерге орналастыру. – Алматы, «Эверо», 2017, 80б.

7. Волков, С.Н. Землеустройство: учеб. пособ.: в 9 т. / С.Н. Волков. – М.: Колос, 2001–2009 Т.1: Теоретические основы землеустройства. – 496 с. Т.2: Землеустроительное проектирование. Внутрихозяйственное землеустройство. – 645 с. Т.3: Землеустроительное проектирование. Межхозяйственное (территориальное) землеустройство. – 450 с. Т.4: Экономико-математические методы и модели – 696 с. Т.5: Экономика землеустройства. – 479 с. Т.6: Системы автоматизированного проектирования в землеустройстве. – 328 с. Т.7: Землеустройство за рубежом. – 408 с. Т.8: Землеустройство в ходе земельной реформы (1991–2005 годы). – 450 с. Т. 9: Региональное землеустройство. – 707 с.

8. Овцинов В.И. Экономико-математические методы и моделирование в почвенно-агрохимических исследованиях, землеустройстве и кадастре: методические указания по самостоятельной работе. - Барнаул: РИО АГАУ, 2014. - 37 с.

9. Rajib Maity Statistical Methods in Hydrology and Hydroclimatology. Textbook. Springer. 2018, 444 p.

10. Extreme Hydrology and Climate Variability: Monitoring, Modelling, Adaptation and Mitigation. Edited by: Assefa M. Melesse, Wossenu Abtew and Gabriel Senay Elsevier. 2019.

11. Fernando I. Rivera Emerging Voices in Natural Hazards Research. Book. 2019.

12. Antronico Loredana; Marincioni Fausto Natural hazards and disaster risk reduction policies. 2021.

13. Ken S. Carslaw Aerosols and Climate. Book. 2022

14. Hugues Goosse Climate System Dynamics and Modelling. 2015.

15. Dieckmann, U. Mapping the Unmappable?: Cartographic Explorations with Indigenous Peoples in Africa (Book), 2021, pp. 343.

16. Remmel, T.K., Perera, A.H. Mapping forest landscape patterns (Book), 2017, pp. 326.

17. Leick, A., Rapoport, L., Tatarnikov, D. GPS Satellite Surveying: Fourth Edition (Book), 2015, pp. 807.

18. Grafarend, E.W., You, R.-J., Syffus, R. Map projections: Cartographic information systems (Book), 2014, pp. 935.

19. Xu, G. Sciences of geodesy - I: Advances and future directions (Book), 2010, pp. 487.

20. Papadimitriou, F. Spatial complexity: Theory, mathematical methods and applications (Book), 2020, pp. 298.

21. Rai, P.K., Nathawat, M.S. Geoinformatics in health facility analysis (Book), 2016, pp. 231.

22. Chandrappa, R., Das, D.B. Environmental health - theory and practice: Volume 2: Coping with environmental health (Book), 2021, pp. 279.

23. Handbook on tourism development and management / Ed. Kerri Hayden Collins. – New York: Nova Science Publishers Inc., 2015. – 260 p.

24. Brymer Robert A., Brymer Rhett A., Cain Lisa N. Hospitality: An Introduction. – Kendall Hunt Publishing, 2019. – 428 p.

25. Понкин И.В, Редькина А.И. Методология научных исследований и прикладной аналитики: учебник. – М.: Буки Веди, 2020. – 365 с

26. Балабанов, И.Т. Электронная коммерция.- СПб.: Пи-тер, 2020.

27. Когаловский, М.Р. Перспективные технологии информационных систем.- М.: Компания АйТи; ДМК Пресс, 2013.



28. The Climate Promise. URL: <https://climatepromise.undp.org/>
29. Cunningham W., Cunningham A.M. Principles of Environmental Science: Inquiry & Applications. – McGRAW-HILL, 9th, 2019 (English).
30. Singer F.D. Ecology in Action. - Cambridge University Press, 2016 (English).
31. Tazhibayeva T.L., Voronova N.V., Tanybayeva A.K. Ecological safety: educational and methodological textbook.-Almaty: Kazakh University, 2021 (Kaz., Rus., Engl.)
32. Инженерная экология. Учебник/ Под ред. В.Т. Медведева. – М.: Гардарики, 2002. – 687 с.
33. Integrated Water resource management in Kazakhstan. Almaty: Qazaq university, 2014.

**3. Шетелдік азаматтардың докторантураға ақылы негізде оқуға түсуі үшін емтиханды бағалау шкаласы мен критерийлері:**

Ұпай саны	Сәйкестік критерийлері
<p><b>90-100 балл</b> <b>«Өте жақсы»</b></p>	<p>Зерттелетін пәндік саланың негізгі процестерін білетіндігін көрсетеді; мәселені ашудың тереңдігі мен толықтығы, талқыланатын мәселе бойынша өз пікірін қисынды және дәйекті түрде білдіреді, ұғымдық-категориялық аппаратты, ғылыми терминологияны меңгерген; жауаптың қисындылығы, үйлесімділігі, қазіргі ғылыми тілдің нормаларын сақтау.</p>
<p><b>80-89 балл</b> <b>«Жақсы»</b></p>	<p>Ғылыми терминологияны жауаптарда сауатты пайдалану; тұжырымдамалық-категориялық аппаратты меңгеру; тұжырымдалған мәселелерді проблемалық баяндау; фактологиялық материалды баяндау кезіндегі жекелеген қателіктер; сұрақтар шеңберінде ғылыми-анықтайтын мәліметтерді толық баяндамау; жауаптың қисындылығы, үйлесімділігі, қазіргі ғылыми тіл нормаларын сақтау.</p>
<p><b>75-79 балл</b> <b>«Қанағаттанарлық»</b></p>	<p>Жауаптарда ғылыми терминологияны жеткіліксіз пайдалану; ұғымдық-категориялық аппаратты жеткіліксіз меңгеру; сұрақтарда тұжырымдалған мәселелердің біреуін ғана белгілей білу; фактологиялық материалды баяндау кезіндегі қателіктер; пәндік саланы үстірт білу; жауаптың қисындылығын, қазіргі ғылыми тіл нормаларын бұзу.</p>
<p><b>0-74 балл</b> <b>«Қанағаттанарлықсыз»</b></p>	<p>Жауаптарда қажетті ғылыми терминологияның болмауы; талқыланатын мәселелердің сипаттамалық баяндалуы, проблемаларды белгілей алмауы және баяндай алмауы; фактологиялық материалды баяндау кезіндегі өрескел қателіктер; зерттелетін пәндік саланың тарихнамасын білмеуі.</p>